

Snabbkurs i lantbruk

- Jordbruksekonomi

Sida 1
2025-03-20

1

Sida 2
2025-03-20

Intro

2

3

4

Farmers through time

Farmers grow the food that sustains us with the energy and nutrients we need to live. Farming is the world's oldest industry, and farmers began growing crops as long ago as 12,000 years ago, using basic tools. In the modern world, farming uses machinery, fertilizers, and irrigation to meet the needs of the world's growing population.

The beginning of farming
Early humans are "hunter-gatherers" – they search for wild grains and gathering food for wild plants. At the end of the last Ice Age, around 12,000 years ago, some people start to domesticate wild grains and other plants. They settle in one place.

Domestication
These early crops are domesticated (tamed) and bred for their own uses and risks. By 10,000 years ago, some have domesticated cattle in the Middle East, domesticated wheat in the Near East, and domesticated sheep in the mountains of Europe.

Farming prospers
In the Near East, farming becomes more efficient. New technology and tools allow farmers to grow more food. The growth of towns means farmers have more tools for food, and a market for their products.

Fertile Crescent
In the Fertile Crescent in regions of the Middle East, the world's first farmers use irrigation to grow crops. They produce huge amounts of wheat and barley. It is thought that large herds of domesticated animals were also raised in the region.

Farming on the Nile
In Egypt, the Nile River floods every year. Farmers and slaves use the water to grow crops. They all produce important materials that are used in the building of monumental architecture.

Ancient Greece
In ancient Greece, farmers grow wheat, olives, and grapes.

The Celts
In what is now Ireland, Britain, and France, the Celts begin to grow crops in one place and herd their animals in one place. On small farms, they raise sheep, pigs, and cattle. They also grow grain, but mostly only for their own use.

Farming revolution
John Deere invents the first mechanical reaper in 1831. The reaper allows farmers to harvest crops much faster. The seed drill spreads out the seed, and the harrow breaks up the soil. The seed drill and the reaper together bring about a revolution in agriculture.

Making the soil fertile again
In 1791, Jethro Tull invents the seed drill. It allows farmers to plant seeds in rows. This makes it easier to weed the crops. The seed drill also allows farmers to plant seeds in rows, which makes it easier to weed the crops.

The Inca Empire
In the Inca Empire, farmers grow maize, potatoes, and tomatoes. In mountainous areas, farmers grow crops on terraces. A system of fields built on top of one another allows farmers to grow crops in steep areas.

Europe in the Middle Ages
Farmers use heavy plows that turn the soil more effectively. They also use water wheels to power their mills. Each year, only half of the fields are used, and the other half is left fallow. Some fields are left fallow for several years to allow the soil to recover nutrients.

Mechanization
Farmers begin to use machines instead of hand tools. Tractors replace oxen, and combine harvesters replace the reaper. The use of power and tools in both areas greatly increases the amount of grain which is still in use. The world's population grows rapidly.

New types of crops
Scientists develop new varieties of crops such as wheat and maize. They are domesticated in the Americas. The population in America begins to grow. There is a heavy reliance on wheat and maize as the main crops.

Factory farming
Farmers begin to use machines instead of hand tools. Tractors replace oxen, and combine harvesters replace the reaper. The use of power and tools in both areas greatly increases the amount of grain which is still in use. The world's population grows rapidly.

Moving genes
Scientists use genetic engineering to create new varieties of crops. They insert genes from one plant into another. This allows farmers to create crops that are more resistant to disease and pests. The first genetically modified crop is the "Flavr Savr" tomato, which is engineered to be longer-lasting.

Veganism
Veganism grows in popularity and gains momentum. It is a diet that excludes all animal products. It is a diet that excludes all animal products. It is a diet that excludes all animal products.

Agricultural engineers
Agricultural engineers use their knowledge of engineering to create new machines and tools for farming. They create machines that can do the work of many people. They create machines that can do the work of many people.

Going Green
Many farmers produce organic food. They avoid the use of chemical fertilizers and pesticides. Some farmers use organic methods to grow their crops. Some farmers use organic methods to grow their crops.

Sida 5
2025-03-20

Jordbrukshistoria

5

Befolkningsutveckling Storbritannien 1200-2021

Year	Population (Millions)
1200	5.0
1300	5.5
1400	5.0
1500	5.2
1600	5.5
1700	5.8
1800	6.0
1900	15.0
2000	45.0
2021	60.0

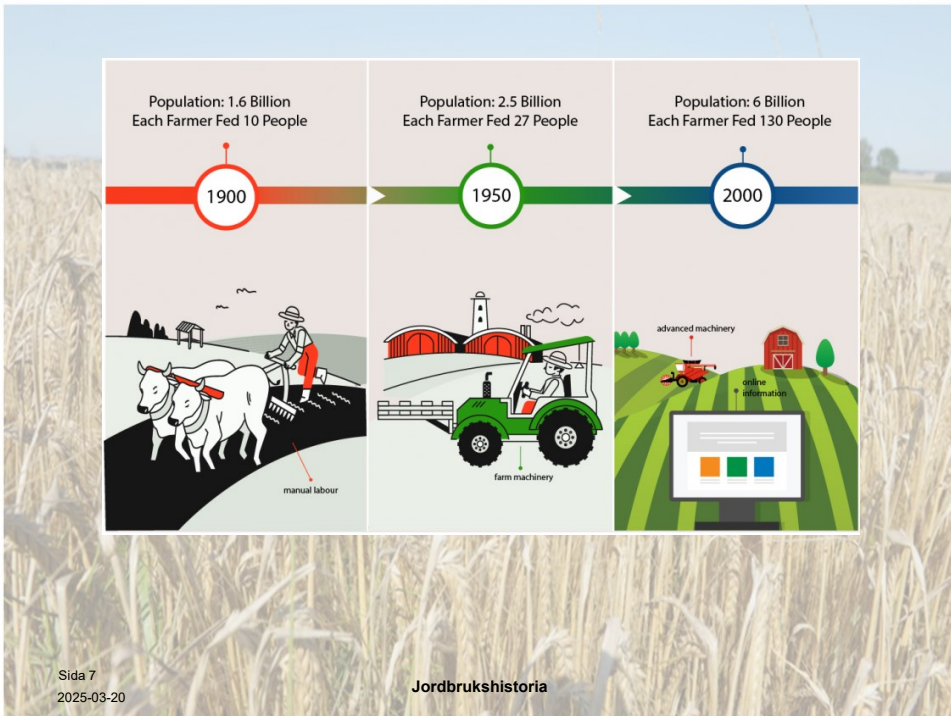
Spannmålsskördar i Storbritannien 1275-2021

Year	Wheat (Millions)	Barley (Millions)	Rye (Millions)
1275	0.5	0.5	0.5
1400	0.5	0.5	0.5
1500	0.5	0.5	0.5
1600	0.5	0.5	0.5
1700	0.5	0.5	0.5
1800	0.5	0.5	0.5
1900	1.0	1.0	1.0
2000	5.0	4.0	3.0
2021	10.0	8.0	6.0

Sida 6
2025-03-20

Jordbrukshistoria

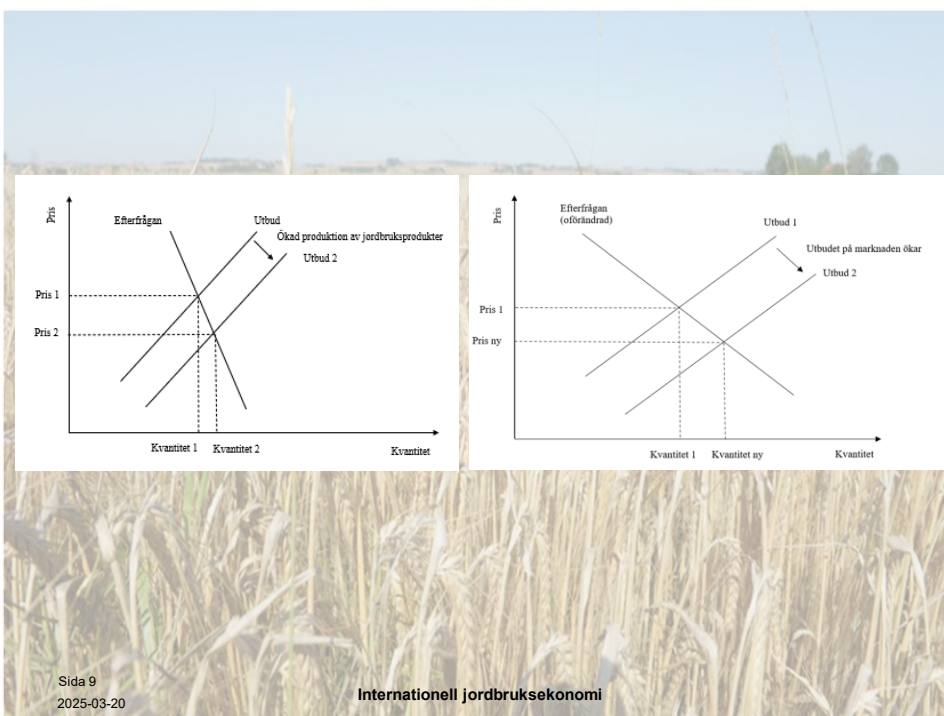
6

7

8

9

Det finns ett antal faktorer som påverkar priset på en jordbruksvara – vi tar exemplet vete. Det är det femte mest handlade varan i världen, efter olja, kaffe, gas och guld.

När det gäller **utbudssidan** har vi följande faktorer:

1. Oljepriset
2. Ökad produktionseffektivitet
3. Klimat/väder
4. Geo-politik
5. Hur mycket som sås
6. Statlig styrning

För **efterfrågesidan** gäller följande faktorer:

1. Befolkningsutveckling
2. Inkomstökning i den mindre utvecklade världen
3. Effekten av substitut
4. Värdet av dollar
5. Spekulation på marknaden

Sida 10
2025-03-20

Internationell jordbruksekonomi

10

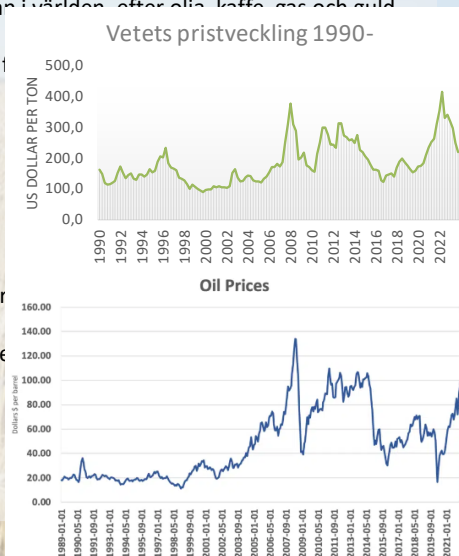
Det finns ett antal faktorer som påverkar priset på en jordbruksvara – vi tar exemplet vete. Det är det femte mest handlade varan i världen, efter olja, kaffe, gas och guld.

När det gäller **utbudssidan** har vi följande faktorer:

1. Oljepriset
2. Ökad produktionseffektivitet
3. Klimat/väder
4. Geo-politik
5. Hur mycket som sås
6. Statlig styrning

För **efterfrågesidan** gäller följande faktorer:

1. Befolkningsutveckling
2. Inkomstökning i den mindre utvecklade världen
3. Effekten av substitut
4. Värdet av dollar
5. Spekulation på marknaden

Sida 11
2025-03-20

Internationell jordbruksekonomi

11

Det finns ett antal faktorer som påverkar priset på en jordbruksvara – vi tar exemplet vete. Det är det femte mest handlade varan i världen, efter olja, kaffe, gas och guld.

När det gäller **utbudssidan** har vi följande faktorer:

1. Oljepriset
2. Ökad produktionseffektivitet
3. Klimat/väder
4. Geo-politik
5. Hur mycket som sås
6. Statlig styrning

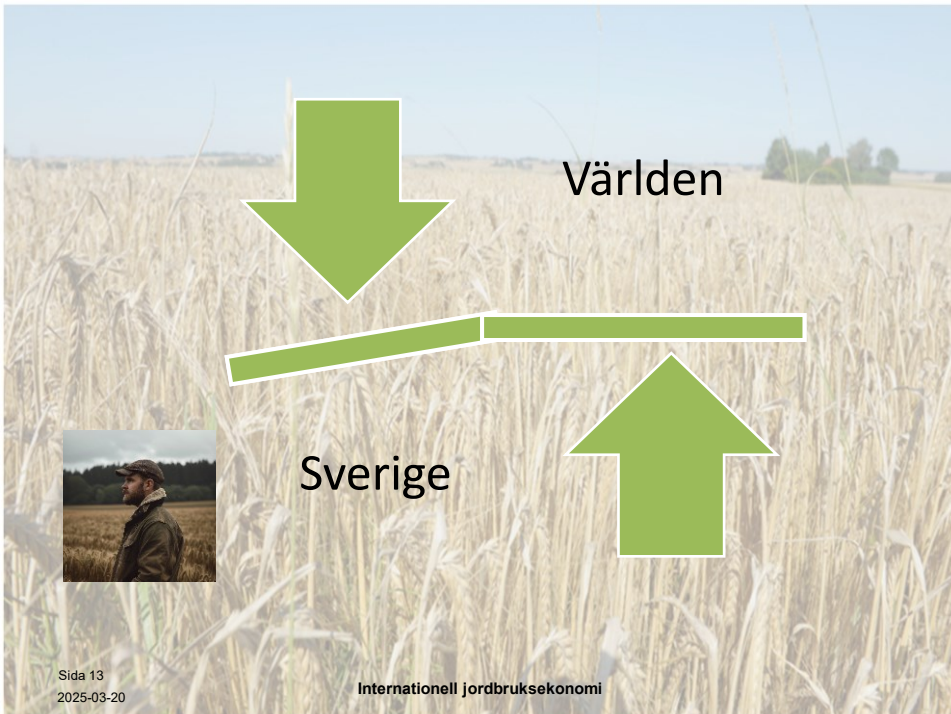
För **efterfrågesidan** gäller följande faktorer:

1. Befolkningsutveckling
2. Inkomstökning i den mindre utvecklade världen
3. Effekten av substitut
4. Värdet av dollar
5. Spekulation på marknaden

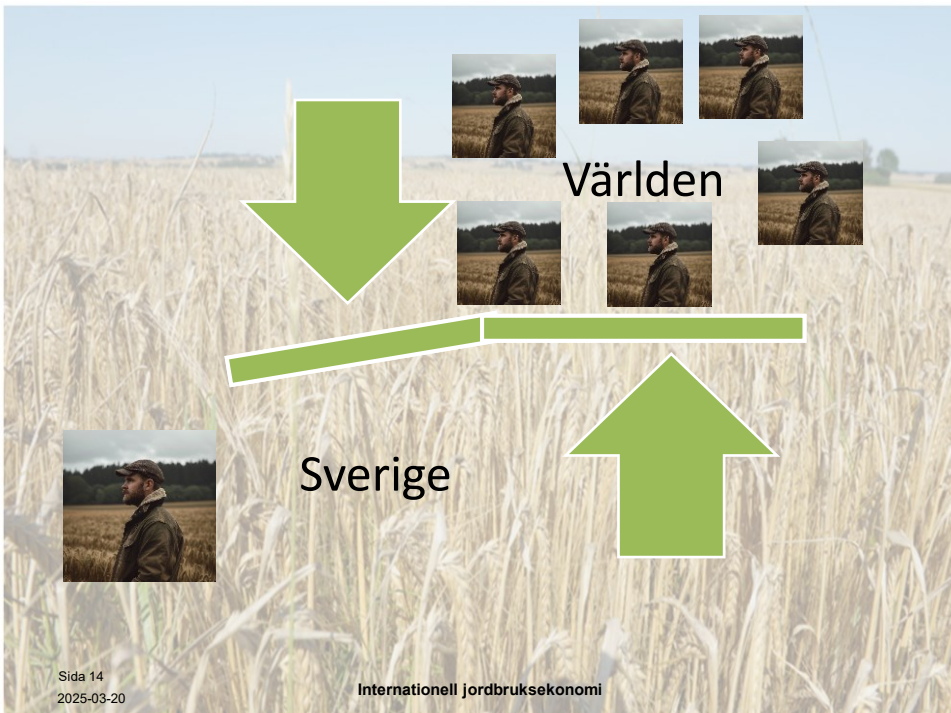
Sida 12
2025-03-20

Internationell jordbruksekonomi

12

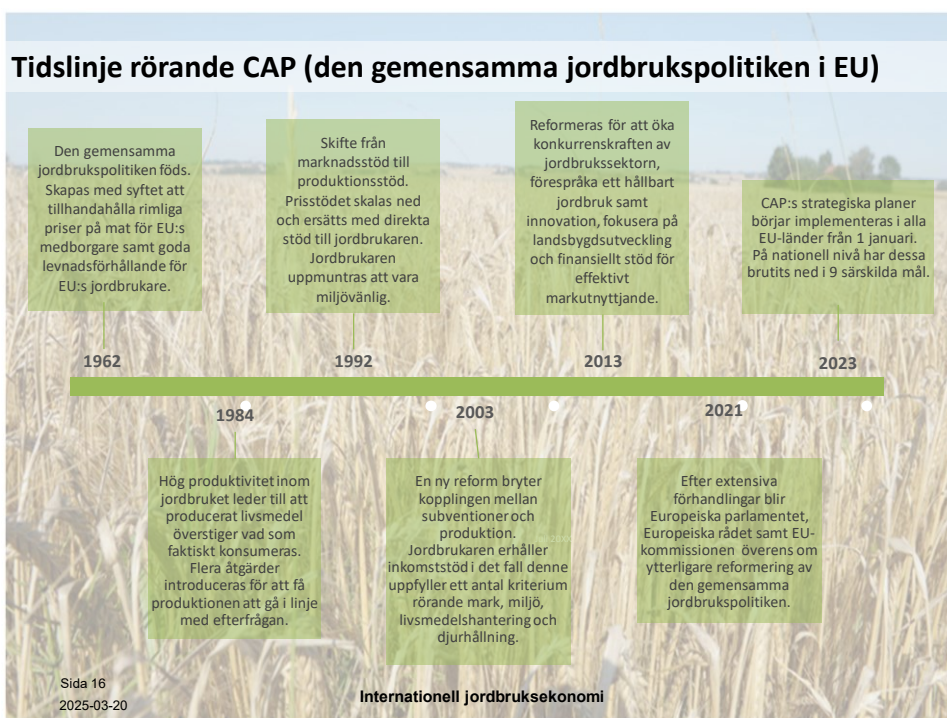
13

14

15

16

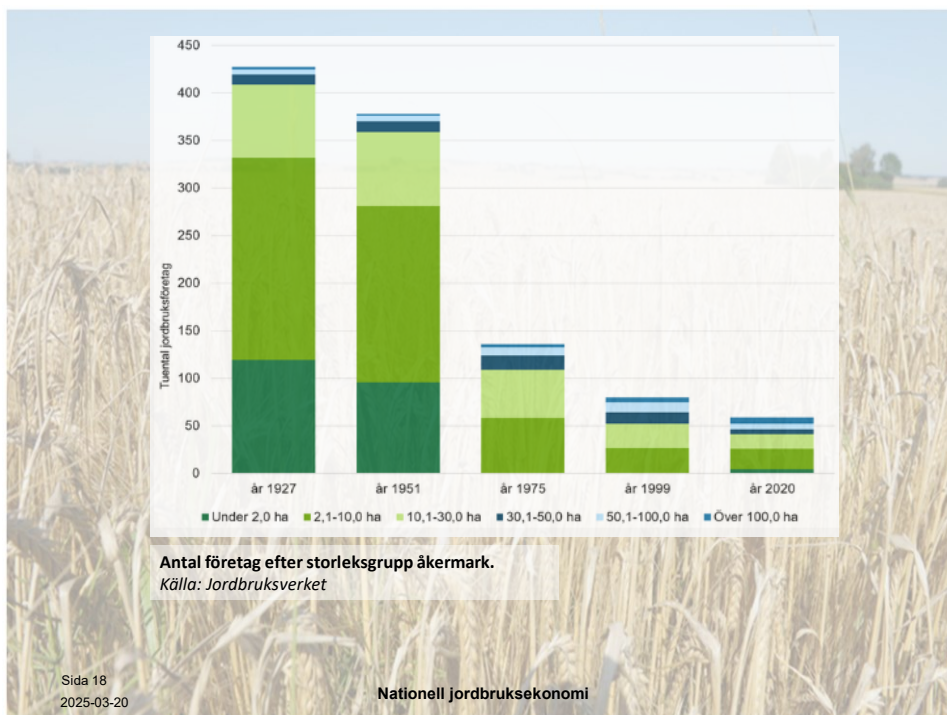
Sammanfattning internationell jordbruksekonomi

- Världens befolkning har kunnat växa på grund av en ökad spanns- och livsmedelsproduktion
- Industrialiseringen och den tekniska utvecklingen inom jordbruket har lett till internationell handel – det går också att mätta fler på färre insatsvaror
- Vetepriset är högst volatilt – påverkas av många olika utbuds- och efterfrågefaktorer
- Sverige är ett litet exporterande land och påverkas i allra högsta grad av vad som sker på världsmarknaden – som i sin tur påverkas av många olika faktorer

Sida 17
2025-03-20

Internationell jordbruksekonomi

17

Sida 18
2025-03-20

Nationell jordbruksekonomi

18

	Arealer (hektar)					Antal företag	
	2000 ¹	2010 ²	2020	2022	2023	2022	2023
Spannmål ³	1 228 900	962 800	1 006 700	962 500	1 005 800	20 500	19 900
- därav vete	401 600	400 000	451 500	462 900	515 100	10 900	11 100
- därav korn	411 200	318 800	299 500	280 500	274 400	12 500	11 900
- därav havre	295 500	164 400	184 500	158 400	149 200	9 900	9 300
- därav resterande ⁴	120 600	79 600	71 300	60 600	67 100	4 000	4 000
Baljväxter ⁵	37 300	46 100	47 900	54 400	55 000	3 000	3 000
Vall och grönfoderv ⁶	920 800	1 194 700	1 138 800	1 110 000	1 117 100	47 400	46 300
Potatis	32 900	27 200	24 100	23 400	22 500	2 800	2 800
Sockerbetor	55 500	37 900	29 800	29 300	28 800	1 100	1 000
Raps och rybs	48 200	110 200	98 300	127 500	122 600	5 000	4 700
Övriga växtslag ⁷	55 000	67 200	54 800	57 500	50 900	5 400	5 200
Träda	247 700	176 800	137 600	162 500	115 800	20 200	17 700
Ospecifierad åkermark ⁸	79 700	10 500	11 300	10 900	11 300	2 900	3 000
Summa åkermark	2 706 000	2 633 500	2 549 500	2 537 900	2 529 800	54 800	53 300
Summa betesmark och slätteräng ⁹	..	451 900	463 500	463 800	453 000	32 800	32 000
Summa jordbruksmark	..	3 085 400	3 013 000	3 001 800	2 982 800	56 800	55 200

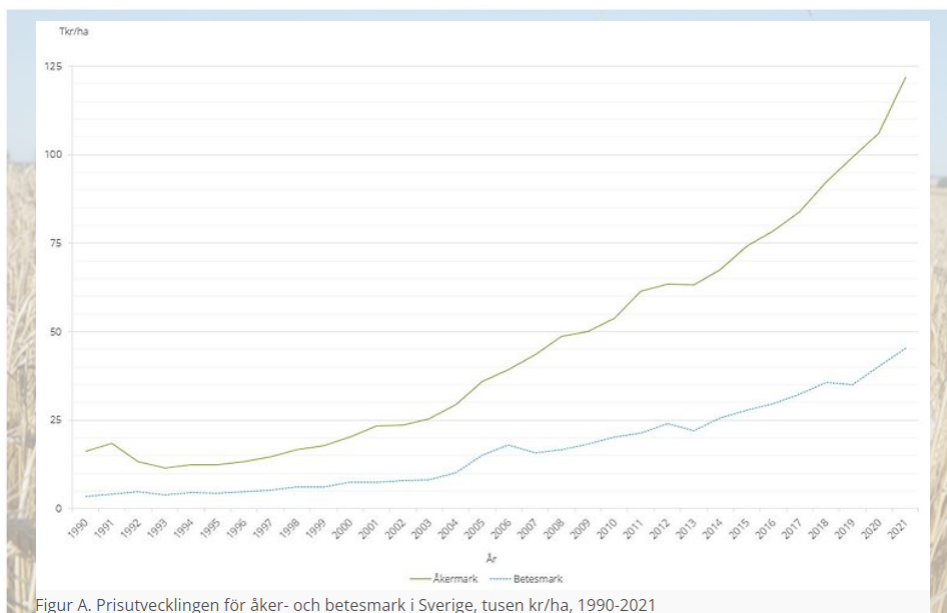
Tablå A. Jordbruksmarkens fördelning 2000-2023, hela riket samt antal företag för 2022 och 2023

Källa: Jordbruksverket

Sida 19
2025-03-20

Nationell jordbruksekonomi

19

Figur A. Prisutvecklingen för åker- och betesmark i Sverige, tusen kr/ha, 1990-2021

Källa: Jordbruksverket

Sida 20
2025-03-20

Regional jordbruksekonomi

20

Jordbrukets skuldsättning 2018-2022 (Miljoner kronor)

Mkr	2018	2019	2020	2021	2022
Landshypotek	68 772	69 144	71 471	75 195	78 466
Swedbank/Sparbankerna	108 097	108 573	109 517	110 001	109 385
Danske Bank	17 506	18 430	19 417	18 807	20 567
Nordea	19 900	20 800	22 600	24 841	27 377
Länsförsäkringar	28 318	28 489	31 700	33 100	33 900
SEB	21 383	26 131	30 391	35 688	36 457
Handelsbanken	44 519	48 261	53 302	56 548	56 371
Leverantörskrediter	3 200	3 650	2 600	3 000	3 850
Summa	311 695	323 478	341 538	357 180	366 373

Siffrorna i tabellen bygger på bankernas egna uppgifter om utlåning. Kriterium för att ett lån ska räknas med är att utlåningen ska avse privatägt jord- och skogsbruk med verksamhet som ryms i SNI-kodsystemet för jord och skog.

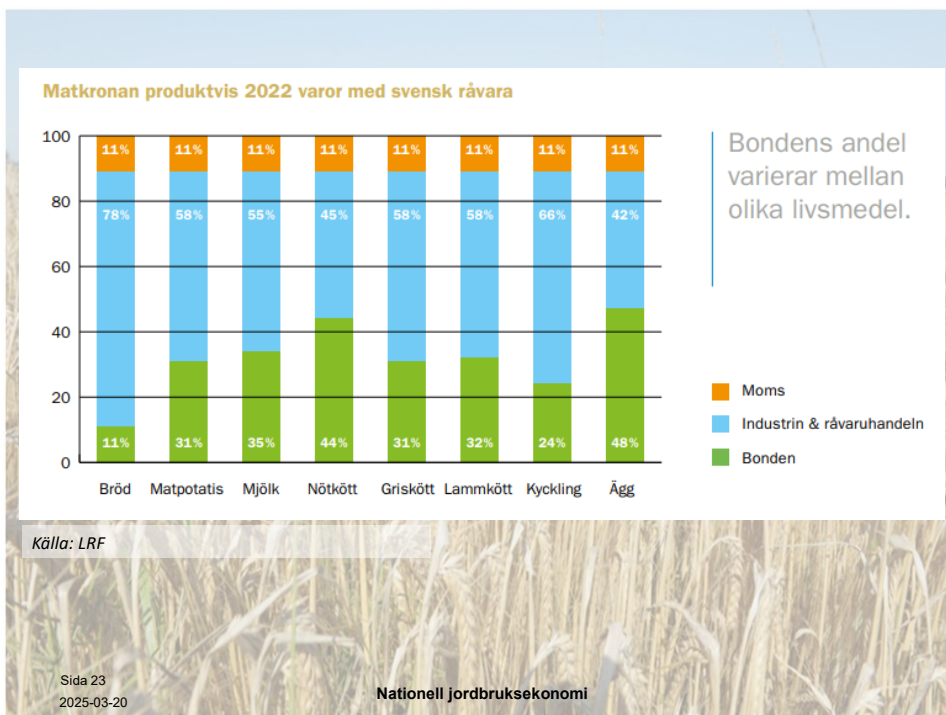
- Sveriges lantbrukare har idag en hög skuldsättning och det innebär det att de är känsliga för ränteförändringar.
- T.ex. innebar förändringen av Riksbankens styrränta från 0,0% till 2,5% en ökad räntekostnad om totalt 9,2 miljarder kronor.

Källa: Swedbank

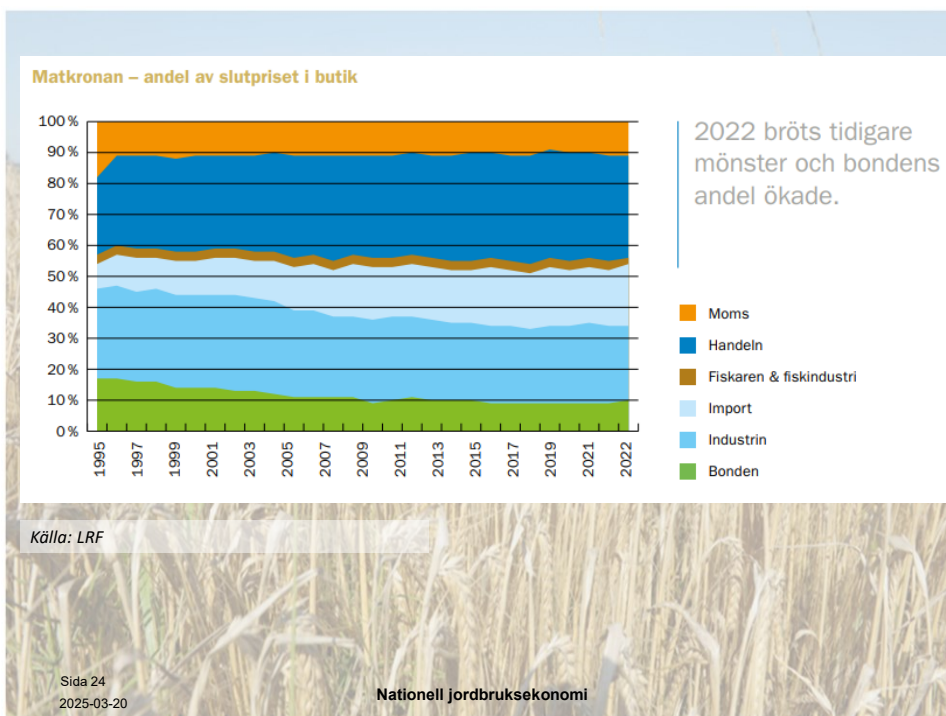
Sida 22
2025-03-20

Nationell jordbruksekonomi

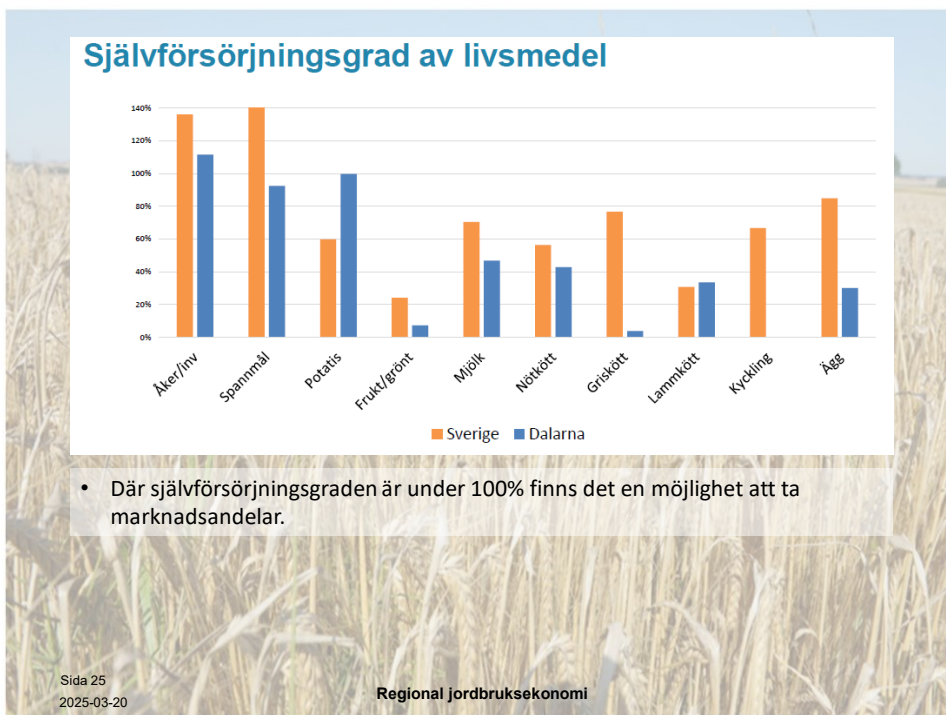
22

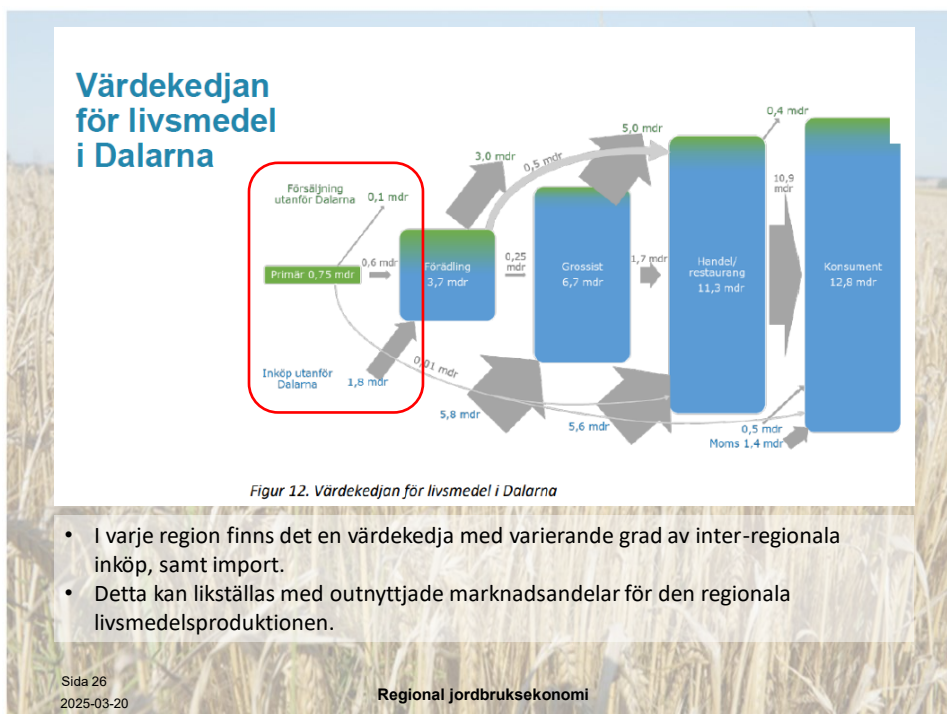
23

24

25

26

27